

Arboga kommun
arboga.kommun@arboga.se

2021-11-19
Dnr 2021:2323

Beslut

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning vid Stureskolan i Arboga kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Stureskolan i Arboga kommun avseende verksamhetens kvalitet inom huvudmannens arbete för rättvisande och likvärdig betygssättning. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska kvaliteten i huvudmannens styrning och ledning för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning så att elevernas betyg speglar deras kunskaper.

I granskningen ingår två områden med följande frågeställningar:

1. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?
2. Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

Granskningen avgränsas till huvudmannens styrning och ledning för att främja en rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskolan. Rektorns arbete för en rättvisande och likvärdig betygssättning i relation till bland annat lärares arbete inom skolan bedöms inte i denna granskning. Lärares praktiska arbete med att planera och genomföra undervisningen samt kontinuerligt bedöma elevers prestationer, så att de vid tidpunkten för betygssättningen har underlag för en allsidig bedömning och rättvisande betygssättning, ingår inte heller i denna granskning.

Granskningen omfattar 30 huvudmän med utvalda grundskolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Detta beslut avser Stureskolan i Arboga kommunen. Skolinspektionen har genomfört en intervju med skolenhetens rektor och skolans ledningsstödare och en intervju med representanter för huvudmannen i form av kommunens skolchef och verksamhetschef för grundskolan. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 19 oktober 2021 av utredarna Ola Rydqvist, Maria Lundström och Therése Mineur. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla huvudmän som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under våren 2022.

Fakta om verksamheten:

Stureskolan är en kommunal skolenhet belägen i Arboga kommun. Skolan har cirka 300 elever i årskurserna 6 till 9 och leds av en rektor. Skolan har valts ut utifrån att det statistiskt visar en bestående avvikelse mellan resultaten på nationella prov i årskurs nio och elevernas slutbetyg. Beräkningen av genomsnittlig andel elever

som fått ett högre slutbetyg än provbetyg är baserad på data över de senaste fem tillgängliga läsåren. Detta innebär data från läsåret 2018/19 och fem år bakåt.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom de granskade områdena. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 1. På varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet. Om huvudmannen bedöms uppfylla kvalitetskriterierna med låg kvalitet eller med viss kvalitet anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna med hög kvalitet begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

I granskningen ingår två områden. För varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier med hög kvalitet, med viss kvalitet eller med låg kvalitet.

Huvudmannens uppföljning och analys gällande rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Arboga kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla sin analys av betygsresultat till att också omfatta frågeställningar om vilken eventuell koppling betygsavvikelser kan ha till skolors arbete med rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannens åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med med viss kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Arboga kommun behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del/ar:

- Huvudmannen behöver initiera riktade åtgärder som bygger på en analys av betygssättningen på Stureskolan som påvisat vilka behov som eventuellt föreligger.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2022-05-20 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2021:2323) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas huvudmannens arbete med uppföljning och analys i relation till rättvisande och likvärdig betygssättning i den utvalda grundskoleenheten.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför uppföljning och analys i syfte att identifiera utmaningar när det gäller rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att huvudmannen för en regelbunden dialog med rektorn som delvis berör betygssättning och frågor om likvärdighet, men däremot inte vad det innebär att resultaten på nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättning. Granskningen visar vidare att huvudmannen på olika sätt inhämtar ett flertal underlag som möjliggör en analys av betygssättningen ur olika perspektiv, men att huvudmannen endast genomför vissa analyser utifrån det insamlade underlaget. Härutöver visar granskningen att huvudmannen gör flera jämförelser av betygsresultaten både inom och utom den egna organisationen, men att huvudmannen ännu inte genomfört någon fördjupad analys av jämförelserna som relaterar till likvärdighet i betygssättningen eller utgår från forskning om betyg och betygssättning.

Huvudmannen för en dialog med rektorn som delvis berör betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen för en regelbunden dialog med rektorn om regelförändringar och att dialogen delvis handlar om betygssättning relaterat till frågor om likvärdighet. Däremot har huvudmannens dialog med rektorn inte omfattat vad det innebär att resultaten på nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättning. Av intervju med rektorn och representanter för huvudmannen framgår att det förs en dialog under de veckovisa rektorsmöten som företrädesvis leds av verksamhetschefen, där hen exempelvis informerar om aktuella regelförändringar kring betygssättningen. Representanter för huvudmannen berättar att de på olika sätt bevakar regelförändringar, men att det främst sker via Skolverkets informationsbrev och stödmaterial. Verksamhetschefen förmedlar också information om regelförändringar via ett nyhetsbrev som går ut till rektorerna varje vecka. I intervju med såväl rektorn som representanter för huvudmannen framkommer vidare att huvudmannen för en regelbunden dialog med rektorn som bland annat utgår från skolans betygsresultat. Utifrån de kvalitetsrapporter som rektorn lämnar in till huvudmannen två gånger per läsår för skolchefen, verksamhetschefen och kvalitetsutvecklaren en dialog med rektorn. Enligt representanter för huvudmannen har de under sina dialoger pratat med rektorer om vilka tankar som finns kring rättvisa betyg. De har dock främst samtalat om likvärdighet relaterat till skolans och kommunens arbete med sambedömning. Även rektorn säger att hen har samtalat med huvudmannen om sambedömning som en del i arbetet med hur de säkerställer rättvisa betyg på skolan. Rektorn berättar att hen också har samtalat med huvudmannen om hur de ska arbeta för att stärka andelen behöriga lärare på skolan, då det enligt rektorn är grunden för likvärdiga bedömningar och rättvisande betyg. Av intervjuerna med rektorn och representanter för huvudmannen framkommer att de däremot inte har diskuterat innebörden av att särskilt beakta resultaten av nationella prov vid betygssättning, eller den stora diskrepans mellan resultat på nationella prov och betyg som förekommit på Stureskolan över tid. Skolchefen som tillträdde sin tjänst under 2019 och verksamhetschefen som tillträdde hösten 2020 berättar emellertid att de har fört in frågeställningar som berör förhållandena mellan resultat på nationella prov och betyg i de mallar för rektorers redovisning av resultat, som de nyligen har skapat, som ligger till grund för deras dialoger.

Huvudmannen inhämtar olika underlag som möjliggör en analys av betygssättningen

Granskningen visar att huvudmannen på olika sätt inhämtar ett flertal underlag som möjliggör en analys av betygssättningen ur olika perspektiv, här ingår även skolenheternas egna uppföljningar. I inkomna dokument samt i intervjuerna med

representanter för huvudmannen och rektorn framkommer att rektorn ska redovisa kvalitetsrapporter med sammanställningar av betygsresultaten, samt en analys av resultaten, två gånger per läsår. Resultaten som redovisas är uppdelade per årskurs och utgörs av genomsnittligt meritvärde, andel elever med behörighet till nationellt program på gymnasiet samt andel elever med betyg i samtliga ämnen, och omfattar även jämförelser mellan klasser och mellan flickor och pojkar. Huvudmannen tar också in betygsresultat per ämne och inhämtar även den nationella statistik som Skolverket redovisar. Av intervjuerna och inkomna dokument framkommer vidare att de mallar som huvudmannen implementerade under läsåret 2020/21, för att inhämta rektorers sammanställningar och analyser av resultat, omfattas av frågeställningar som rektorn ska besvara. Exempelvis ställs frågor om vilka tendenser och skillnader som finns mellan ämnen och mellan olika elevgrupper, vad skillnader kan bero på och vilka förklaringsmodeller som finns till resultaten.

Huvudmannen analyserar delvis det insamlade underlaget

Granskningen visar att huvudmannen genomför vissa analyser utifrån det insamlade underlaget som delvis rör skillnader i betygssättningen. Av intervjuer med representanter för huvudmannen samt med rektorn framgår att huvudmannen genomför en analys som utgår från de analyser som rektorerna genomfört. Efter att rektorn har redovisat sin analys till huvudmannen ger verksamhetschefen en återkoppling, ställer frågor utifrån underlaget och för en dialog med rektorn. Representanter för huvudmannen berättar att huvudmannen därefter gör en analys tillsammans med kvalitetsutvecklaren utifrån de delar av resultaten som är återkommande vid alla skolenheter liksom de delar som är utmärkande för någon skolenhet. Av inkommen dokumentation framgår att det som särskilt sticker ut för Stureskolan är de stora skillnader som föreligger mellan flickors och pojkars betygsresultat. Analysen av könsskillnaderna har dock inte, enligt representanter för huvudmannen, relaterats till frågor om ifall betygssättningen är olikvärdig utan snarare om undervisningen är bättre utformad för flickor. Någon analys av den nationella statistik från vårterminen 2019, som visar att en klart högre andel flickor än pojkar fick ett högre betyg än vad resultatet på nationella prov visade i ämnena matematik och engelska, samtidigt som förhållandena var de motsatta i svenska, har enligt intervjuerna inte genomförts på huvudmannanivå.

Av inkommen dokumentation framgår att rektorn nyligen har gjort en analys av de skillnader som har förekommit mellan provresultat och betyg under 2018 och 2019, dock inte utifrån perspektivet kön. Ett exempel på förklaring till de stora avvikelserna är att delar av ett centralt innehåll behandlats för knapphändigt i undervisningen före provtillfället. Rektorn berättar vidare att avvikelser över tid i betygssättningen i olika ämnen, där betygen varit relativt höga i en del ämnen och samtidigt låga i andra ämnen, har kunnat relateras till omsättning av lärare och till lärares behörighet. Representanter för huvudmannen säger att de har tagit del av rek-

torns förklaringar till låga respektive höga betyg och även själva konstaterat samband mellan betygsresultat och svårigheter i rekrytering av behöriga lärare i enskilda ämnen, men att de i övrigt inte genomfört någon egen analys på huvudmannnivå kring betygsavvikelser i enskilda ämnen. Enligt representanter för huvudmannen har skolans förutsättningar för att säkra en likvärdig betygssättning delvis påverkats negativt som en följd av ombyggnation och pandemin, då lärare fysiskt har befunnit sig på olika platser. De säger samtidigt att rektorn har skapat en struktur för pedagogiska samtal mellan skolans lärare. Enligt rektorn har lärarna goda förutsättningar för att kunna sätta rättvisande och likvärdiga betyg, vilket även framgår av Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal vårterminen 2021. Rektorn säger att de goda förutsättningarna bland annat beror på att hen avsätter mycket tid till personalen för samverkan och sambedömning.

Huvudmannen jämför delar av betygsresultaten mellan skolor inom organisationen och med riksnivån

Granskningen visar att huvudmannen visserligen gör flera jämförelser av betygsresultaten både inom och utom den egna organisationen, men att huvudmannen ännu inte genomfört någon fördjupad analys av jämförelserna som relaterar till likvärdighet i betygssättning eller utgår från forskning om betyg och betygssättning. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att huvudmannen jämför skolenheterna inom organisationen avseende resultaten på övergripande nivå, behörighet till gymnasieskolan och skillnader mellan ämnen. Företrädesvis genomför huvudmannen jämförelser mellan ämnena svenska, engelska och matematik. De berättar vidare att de nyligen börjat jämföra hur det går för elever som läser svenska som andraspråk och hur det går för invandrare elever i ämnet engelska och att de då har kunnat se skillnader i hur väl skolor har lyckats. Några slutsatser om vad skillnader i betyg beror på har de dock inte kommit fram till ännu. Utanför den egna organisationen görs jämförelser med riket. Jämförelserna sker uppdelat på flickor och pojkar och omfattas av variabler som andel behöriga elever till nationellt gymnasieprogram och andel elever med betyg i alla ämnen samt genomsnittligt meritvärde och resultat i förhållande till SALSA-värdet (Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser). Representanter för huvudmannen säger att de utifrån dessa jämförelser inte har dragit några specifika slutsatser av Stureskolans betygsresultat. Av inkommen dokumentation från huvudmannen, där analys av kunskapsresultat redovisas för läsåret 2020/21, framgår emellertid att huvudmannen konstaterar att betygsresultaten på Stureskolan indikerar en underprestation i förhållande till SALSA-värdet. Vidare framgår att delar av skolenheternas resultat och jämförelserna som görs väcker frågor hos huvudmannen, exempelvis huruvida resultaten kan relateras till kvalitet i undervisningen eller lärares bedömning av elevers kunskaper alternativt till skolors förutsättningar och resurstilldelning. Av inkommen dokumentation och intervjuerna framkommer även att huvudmannen i sitt arbete och sina analyser utgår från forskning och beprövad erfarenhet. Kopplingen till forskning inom området betyg och betygssättning har dock

ännu inte gjorts. Det framgår däremot av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av att huvudmannen bland annat relaterar sin analys till forskning som rör kopplingen mellan den undervisning som eleverna får och elevernas resultat.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver utveckla sin analys av betygsresultat till att också omfatta frågeställningar om vilken eventuell koppling betygsavvikelser kan ha till skolors arbete med rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har påbörjat ett analysarbete av skolenheternas betygsresultat, företrädesvis på en övergripande nivå, utifrån det underlag som inhämtas. Vidare har det framkommit att huvudmannen genomför ett flertal jämförelser av betygsresultaten mellan skolenheter inom den egna organisationen och även med riket, men att det däremot inte sker någon fördjupad analys av i vilken utsträckning avvikelser i betyg kan relateras till likvärdig och rättvisande betygssättning.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen utvecklar sitt analysarbete avseende betygssättningen, förslagsvis genom att föra in fler frågeställningar som relaterar till rättvisande och likvärdig betygssättning i de mallar som redan upprättats. För att ytterligare utveckla analysarbetet kan huvudmannen även uppmärksamma ämnen som saknar nationella prov och se över hur betygsutvecklingen i dessa ämnen har sett ut över tid och jämföra med betygsutvecklingen för ämnen som har nationella prov. Huvudmannen kan förslagsvis också fördjupa analysen utifrån jämförelser mellan resultat på nationella prov och betyg, dels utifrån hur betygsutvecklingen sett ut i dessa ämnen under tiden som nationella prov har ställts in, dels hur betygen sedan ser ut när de nationella proven återupptas. Genom att ytterligare utveckla analysarbetet kan huvudmannen även komma att upptäcka vilka eventuella utmaningar gällande rättvisande och likvärdig betygssättning som föreligger på respektive skolenhet.

Med vilken kvalitet genomför huvudmannen åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning?

I detta område granskas hur huvudmannen, utifrån vad som framkommer i analysen, initierar och stödjer olika åtgärder för rättvisande och likvärdig betygssättning. Vidare granskas om huvudmannen har en plan för hur arbetet långsiktigt kan bidra till att vidmakthålla förbättringar inom området.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen med viss kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Skolinspektionens granskning visar sammantaget att huvudmannen har initierat vissa riktade åtgärder som främjar en rättvisande och likvärdig betygssättning och att huvudmannen har en långsiktig plan för fortsatta åtgärder och kompetensutveckling som i vissa delar berör bedömning och likvärdighet. Däremot visar granskningen att huvudmannen inte har någon konkret plan för att säkra en rättvisande och likvärdig betygssättning.

Huvudmannen har initierat vissa riktade åtgärder för att främja en mer rättvisande och likvärdig betygssättning

Granskningen visar att huvudmannen har initierat vissa riktade åtgärder på organisationsnivå som främjar en rättvisande och likvärdig betygssättning, främst genom förstärkt stöd till rektorn. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att de, bland annat som ett led i arbetet med att gagna en rättvisande och likvärdig betygssättning, har förstärkt ledarskapet på Stureskolan genom att tillsätta ett ledningsstöd på 50 procent som stödjer rektorn i arbetet med ledning och styrning. Enligt rektorn arbetar ledningsstödet bland annat med att följa upp betygsresultat, i samarbete med rektorn. Representanter för huvudmannen uppger vidare, liksom rektorn, att huvudmannen arbetar för att öka behörigheten bland lärarna på skolan, vilket enligt rektorn är grunden för en likvärdig betygssättning. Vidare stöttar huvudmannen rektorn i de åtgärder som hen vidtar. I kommunen genomförs även sambedömning vid nationella prov, vilket är en insats som initierats av huvudmannen och som bland annat innebär att lärare vid kommunens två högstadieskolor rättar varandras prov. Representanter för huvudmannen uppger att det är insats som efterfrågats av lärare och att insatsen kommer att fortsätta när de nationella proven återupptas. Rektorn säger att den insatsen mest troligt har initierats därför att huvudmannen har sett att det över tid har förekommit avvikelser och skillnader i betygssättningen mellan skolenheter i kommunen. På skolenheten har rektorn upprättat en plan för hur behöriga lärare ska medverka och ge stöd till obehöriga lärare i undervisningen och vid betygssättning. Rektorn har också gett förstelärarna i uppdrag att leda ett arbete kring betygssättning. Vidare har de på

skolenheten haft en studiedag om betyg och betygssättning och även avsatt gemensam tid vid andra tillfällen för att diskutera olika frågor kring betygssättning utifrån Skolverkets allmänna råd¹. Rektorn säger att hen även har sett till så att det finns avsatt tid för lärarna att arbeta med frågor som rör bedömning i ämneslagen. Rektorn arbetar också för att skapa en trygghet mellan kollegor som innebär att de vågar be om hjälp när de känner sig osäkra kring en bedömning. Att just dessa åtgärder har vidtagits beror enligt rektorn bland annat på att mer tid för sambedömning och samtal om betyg har framkommit som ett önskemål vid ämnesutvärderingar. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer det att huvudmannen ännu inte har planerat några konkreta åtgärder inom området betyg och betygssättning, som riktar sig specifikt till Stureskolan. Enligt verksamhetschefen beror detta på att skolenheten har andra prioriterade områden som de först ska arbeta med och inom kort startar dessutom ett kommunövergripande projekt inom ifous (innovation, forskning och utveckling i skola och förskola) i samarbete med Göteborgs universitet, som delvis kommer att beröra frågor om bedömning och betygssättning.

Huvudmannens långsiktiga plan berör endast delvis frågor om likvärdighet

Granskningen visar avslutningsvis att huvudmannen visserligen har en långsiktig plan för fortsatta åtgärder och kompetensutveckling vid skolenheterna, som i vissa delar berör bedömning och likvärdighet, men däremot inte någon konkret plan för att säkra en rättvisande och likvärdig betygssättning i ett framtida perspektiv. I intervju med representanter för huvudmannen framkommer att kommunens kommande projekt inom ifous kommer att sträcka sig över en treårsperiod och särskilt fokusera på utveckling av undervisningen. De säger, liksom rektorn, att det arbetet även kommer att gynna frågor gällande bedömning och betygssättning. Enligt representanter för huvudmannen kommer arbetet att följas av forskare som dels har fokus på undervisningsspåret, dels på bedömningsspåret. Av intervjun framgår vidare att kommunens medverkan i ifous-projektet kommer sig av att betygsresultaten i kommunen har varit skiftande under åren och att det har funnits ett behov av att utveckla analysen till att bättre förklara vad resultaten beror på. I inkommen dokumentation och intervjuerna framkommer även att både rektorn och huvudmannen har identifierat ett behov av kompetensutveckling hos personalen om nödvändiga insikter i skollag, läroplan och andra föreskrifter som gäller för skolväsendet. Rektorn berättar att kompetensutvecklingen kommer att ske som en del i arbetet med de nya kursplanerna och att även frågor kring rättvisande och likvärdiga betyg då kommer att diskuteras, medan representanter för huvudmannen säger att betyg och bedömning kan komma att beröras i det sammanhanget. Enligt rektorn kommer de att sätta sig in i kursplanerna, gå igenom centralt innehåll och

¹ Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning. Skolverkets allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverkets publikationsservice.

diskutera vad som ingår i kunskapskraven utifrån höstterminens satta betyg. På vilket sätt de kommer att arbeta vidare med de delar som rör betygssättningen är dock ännu inte klart. Representanter för huvudmannen berättar emellertid att förstelärarna har i uppdrag att prata om likvärdig bedömning ute på skolenheterna. De säger att deras nästa möte med förstelärarna, som kommer att omfattas av en dialog om var skolenheterna befinner sig i detta arbete, ska fungera som en kartläggning till grund för det fortsatta arbetet med de nya kursplanerna och de frågor som rör betygssättning. Slutligen säger representanter för huvudmannen att de framöver även kommer att återuppta sambedömning mellan skolenheter inom kommunen, men att de också behöver lägga till ytterligare frågor i sina instruktioner av kvalitetsuppföljningarna som tydligare fokuserar på kopplingen till rättvisande betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Huvudmannen behöver initiera riktade åtgärder som bygger på en analys av betygssättningen på Stureskolan som visar vilka utvecklingsbehov som eventuellt föreligger.

Skolinspektionens granskning visar att huvudmannen har initierat vissa riktade organisatoriska åtgärder mot Stureskolan som visserligen kan främja en rättvisande och likvärdig betygssättning, men som ännu inte bygger på en fördjupad analys av vilka utmaningar kring betygssättningspraktiken som eventuellt föreligger vid skolenheten. Som en följd därav har heller inga ytterligare riktade konkreta åtgärder formulerats eller planerats av huvudmannen.

Skolinspektionen rekommenderar att huvudmannen, utifrån en sådan fördjupande analys som föreslås under område 1, utvecklar behovsanpassade konkreta åtgärder för att på längre sikt säkerställa en rättvisande och likvärdig betygssättning på Stureskolan. Genom att identifiera behov och tillsätta åtgärder som är lämpliga i relation till de utmaningar kring rättvisande och likvärdig betygssättning som eventuellt föreligger vid Stureskolan skapar sig huvudmannen också bättre möjligheter att ge ett mer riktat och konkret stöd till rektorn.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Therése Mineur

Föredragande

Signerat av: Therése Mineur

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lundström deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/forutsattningar-for-rattvisande-och-likvardiga-betyg2/>

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen 4 kap. 3 § - Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skollagen 4 kap. 5 § - Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 § (och 4 §) ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skollagen 4 kap. 7 § - Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Prop. 2009/10:165 s. 248

Rektorn och förskolechefen fattar alltid sina beslut om verksamheten inom de organisatoriska och ekonomiska ramar som huvudmannen beslutat om. Eftersom allt ytterst utgår från huvudmannens beslut kan huvudmannen emellertid aldrig avhända sig det övergripande ansvaret. Skollagens bestämmelser förutsätter således att huvudmannen anställer en rektor eller förskolechef som har kunskaper om skolans styrning och kan företräda huvudmannen på ett tillfredsställande sätt. Det delade ansvaret förutsätter en kontinuerlig dialog mellan huvudmannen och rektorn eller förskolechefen med uppföljning, utvärdering och rapportering av beslut.

Prop. 2009/10:165 s. 304

Syftet med allt kvalitetsarbete är att det ska leda till förbättringar. Det är därför ytterst angeläget att kunskapen om eventuella brister i en verksamhet verkligen följs av åtgärder för förändring och förbättring

Prop. 2009/10:165 s. 306

Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen, t.ex. betygsstatistik och resultat av nationella prov. Det finns därutöver skäl att anlägga särskilda huvudmannaperspektiv på verksamheten. Som exempel kan nämnas behovet av att analysera variationer mellan skolornas resultat och måluppfyllelse liksom likvärdigheten i skolors bedömning och betygssättning.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

s. 27

För att kunna följa upp hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkar måluppfyllelsen är det viktigt att huvudmannen dels genomför egna undersökningar, dels samlar in underlag från enheterna.

Som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen behöver huvudmannen följa upp måluppfyllelsen och likvärdigheten inom alla skolformer och verksamheter. Elevernas kunskapsresultat är viktiga att följa upp, framför allt om det finns tecken på att betygssättningen inte är likvärdig.

s. 33

För att huvudmannen ska kunna analysera resultaten och måluppfyllelsen på en övergripande nivå krävs återkommande dialog med förskolecheferna och rektorerna. En bra dialog innebär att vara beredd att värdera, ompröva och förändra verksamheten. Huvudmannen behöver känna till på vilket sätt enheternas förutsättningar påverkar resultaten och vilka åtgärder som krävs för att de nationella målen ska vara möjliga att uppfylla.

s. 34

Det är angeläget att huvudmannen identifierar utvecklingsområden och beslutar vilka utvecklingsinsatser som ska prioriteras.

Det är viktigt att det finns en balans mellan å ena sidan huvudmannens ansvar för att ta ett övergripande beslut om inriktningen på utvecklingsarbetet och å andra sidan de identifierade behoven av utvecklingsinsatser på den enskilda enheten. Om huvudmannen i för stor utsträckning beslutar på vilket sätt enheten ska genomföra utvecklingsinsatserna är risken stor att rektorer och förskolechefer bara blir förvaltare och inte motorer i utvecklingsarbetet.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer; Betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247)**s. 42 ff,**

Lärarna, rektorn och huvudmannen har ett delat ansvar för att följa upp betyg och betygssättning. Huvudmannen följer upp för att fördela resurser till skolenheten eller skolenheterna inom huvudmannens organisation. Det innebär att rektorns och huvudmannens uppföljning av betyg är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet.

För att kunna göra ändamålsenliga analyser av resultaten behöver statistik för betyg i de olika ämnena tas fram, sammanställas och analyseras. Det behöver även finnas statistik för betygen på de nationella proven.

För vissa skolformer publicerar Skolverket betygs- och provbetygsstatistik på skolenhetsnivå. Sådan statistik ger huvudmannen förutsättningar att se hur betygen och betygen på de nationella proven på de egna jämförbara skolenheterna förhåller sig till varandra och till riket som helhet. Huvudmannen har ett övergripande ansvar för att säkerställa att rektorn har förutsättningar att fördjupa analysen inom den egna skolenheten, så att det är möjligt att följa upp och analysera betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper.

s. 45

Huvudmannen behöver analysera betygen ur olika perspektiv. Analysen ger möjlighet att identifiera eventuella omotiverade avvikelser mellan betyg och nationella provbetyg på skolenhetsnivå för att kunna säkerställa att provresultaten särskilt har beaktats vid betygssättningen. Det kan även handla om att analysera resultat på skolenhetsnivå, exempelvis utifrån socioekonomisk bakgrund eller kön. Om det kommer fram att det förekommer avvikelser i betygssättningen, är det viktigt att huvudmannen undersöker vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte.

Om det visar sig att det förekommer omotiverade avvikelser på skolenhetsnivå, är det viktigt att huvudmannen analyserar vad avvikelserna kan bero på. Utifrån det kan huvudmannen till exempel behöva se över resursfördelningen till skolenheterna. Det handlar om att garantera rektorernas förutsättningar att säkerställa undervisningens kvalitet, att lärare får kompetensutveckling och att betygen sätts i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska även se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, där några reglerar betyg och betygssättning.